

Қазақстан банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2025 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы

Негізгі тенденциялар

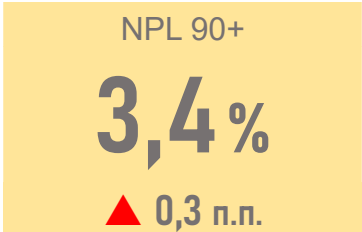
- 2025 жылғы қаңтар-маусымда банк секторы ақша — кредит саясатының қатаңдауына қарамастан, жаңа қарыз алушыларға бір жыл бұрынғыға қарағанда 2,2 трлн (+13,1%) артық болатын Т18,8 трлн теңгені берді. Жаңа беру көлемінің өсуі корпоративтік (+11,9%) және бөлшек (+14,4%) сегменттермен қамтамасыз етілді. Бұл ретте жаңа кредиттер берудің басым бөлігі бизнеске (50,3%) халыққа (49,7%) қарағанда қарыз алуға келді.
- Инвестициялық сұраныстың өсуі кәсіпорындардың қаржы-шаруашылық қызметінің жақсаруымен (+10,3%, кірістер +9,6%), ішкі тапсырыстардың ұлғаюы жағдайында айналым капиталының кеңеюімен, жеңілдетілген қаржыландыру құралдары мен көлемдерінің кеңеюімен, өңдеуші өнеркәсіпте (мыс, химия өнеркәсібі, металлургия өнімдерін өндіруде) инвестициялық жобаларды іске асырумен ынталандырылуы мүмкін сондай-ақ елімізде тіркелген заңды тұлғалар санының ұлғаюымен (6 А25 үшін +9,3 мың).
- Қарыз ресурстарына тұтынушылық сұраныс жалақының өсуін (+10,7%), жаңа клиенттердің ағынын (6А25 үшін +55 мың), банктердің маркетингтік акциялармен бәсекелестігін және бөліп төлеу бағдарламаларын кеңейтуді, жеңілдетілген ипотекалық бағдарламалардың ұлғаюын күшейтті, бұл жүйеде мөлшерлемелердің өсуіне қарамастан несиелердің қолжетімділігі мен тартымдылығын арттырды (төменде қараңыз).

Жаңа берулердің едәуір өсуі есебінен ЕДБ жиынтық кредиттік портфелі 9,1%-ға ұлғайды, бұл олардың активтерінің жалпы өсімінен (+5,3%) едәуір асып түсті және ресурстарды аз тәуекелді, бірақ кіріс құралдарына қайта бөлуден гөрі нақты сектор мен халықты кредиттеуді арттыруда сектор үшін басымдықты көрсетеді.

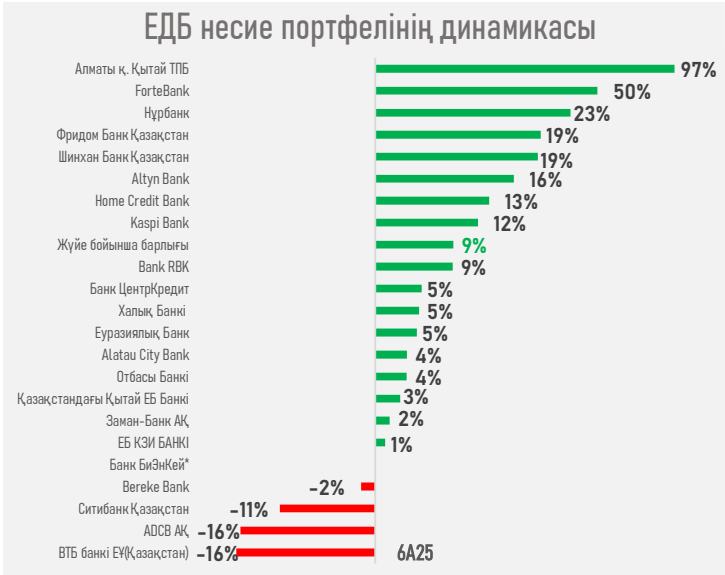
Осы фонда жиынтық пайыздық кірістер құрылымындағы несиелік портфельдің пайыздық үлесі 73,5%-ға дейін өсті (жыл басындағы 72,1%-дан), бұл қорландыру құнының өсуіне қарамастан тұрақты ақша ағынын тудыратын активтерге назар аударуды көрсетеді (төменде қараңыз).

Қарыз коллекторларға проблемалық қарыздарды сатуға тыйым салынғанына қарамастан, несиелік портфельінің сапасы жоғары деңгейде сақталды (NPL – 3,4%), ал пайыздық кірістердің өсуі таза пайданың одан әрі өсуіне (+19,2%) және банктердің капиталдандыруының нығаюына (+5,1%) ықпал етті. Бұл екінші жартыжылдықта несиелендіруді кеңейту және негізгі Бизнесінің теңгерімді өсуін қолдау үшін қажетті меншікті қаражаттың қосымша қорын қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Сектордың рентабельділігі салық аударымдарының өсуімен қатар жүреді: КТС бойынша төлемдер 35,9%-ға, Т187,2-ден 245,7 млрд-қа дейін өсті, бұл КТС бойынша республикалық бюджетке түсетін барлық түсімдердің 12% құрайды. Фискалдық жүктеменің қосымша өсуі капиталдандыру қарқынына және несиелеудің жоғары қарқынын ұстап тұру мүмкіндігіне теріс әсер етеді.

Банктердің экономикаға несиелері **

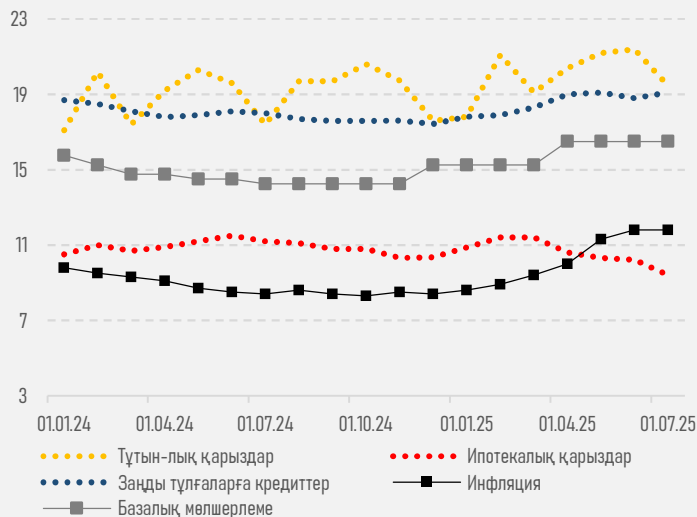

** Деректер көзі: ҚРҰБ

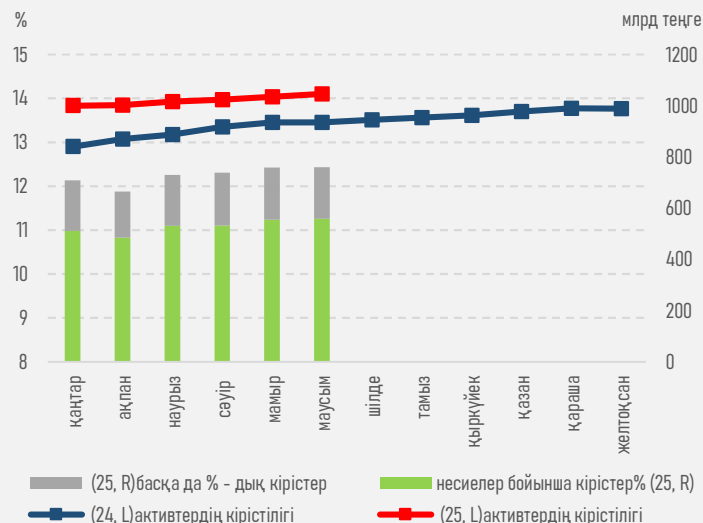
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

Банктердің экономикаға несиелері*

ЖТ және ЗТ қарыздары бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

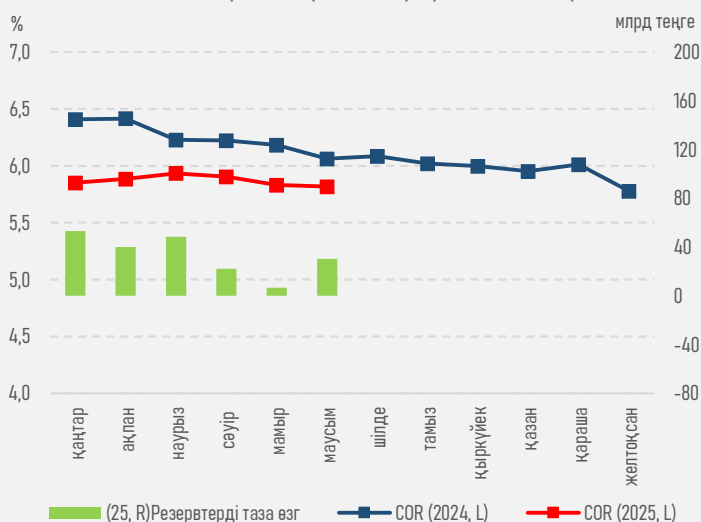
Активтердің кірістілігі (пайыздық кірістер/кіріс әкелетін активтер)

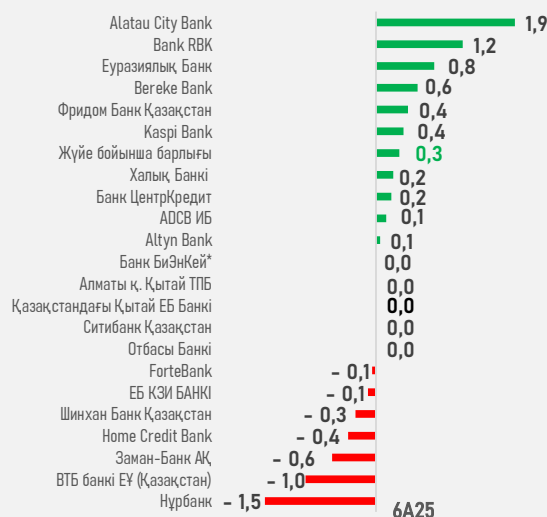
Жұмыс істемейтін қарыздар*

Жұмыс істемейтін қарыздар*

(CoR: қалыптастырылған провизиялар/орташа несие портфелі)

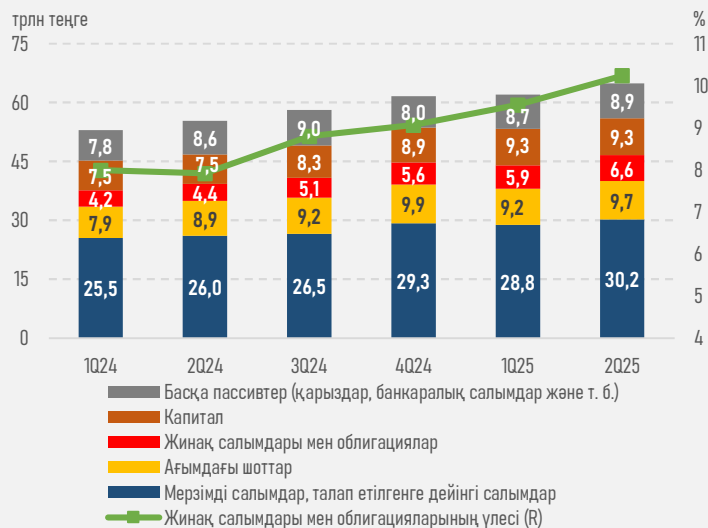

NPL 90+ өзгерту, б. б.

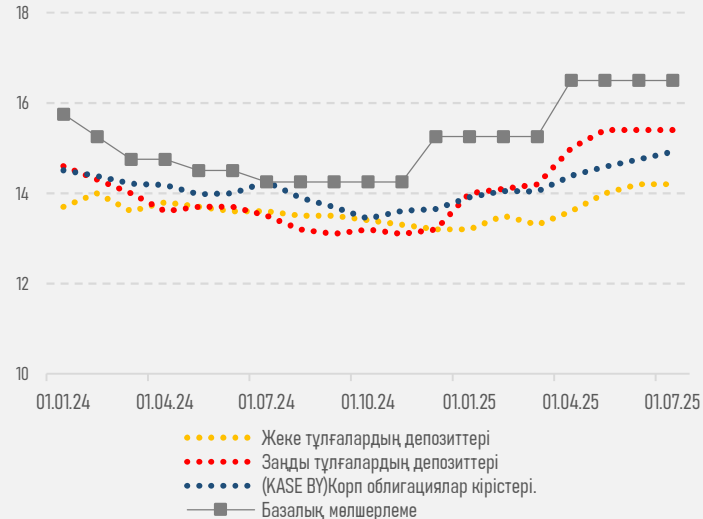

Банк жүйесінің міндеттемелері*

Пассив динамикасы

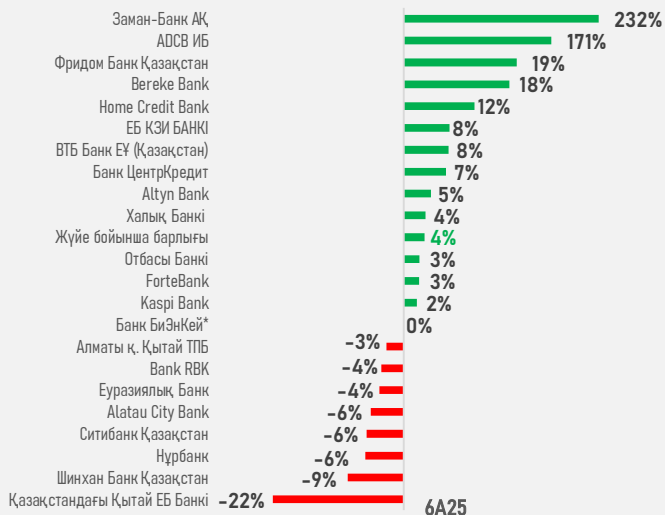

ЖТ және ЗТ депозиттері бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

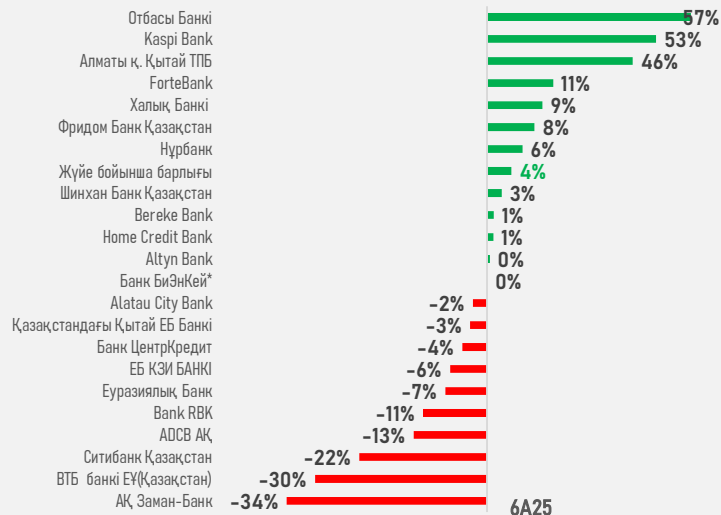

Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері*

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

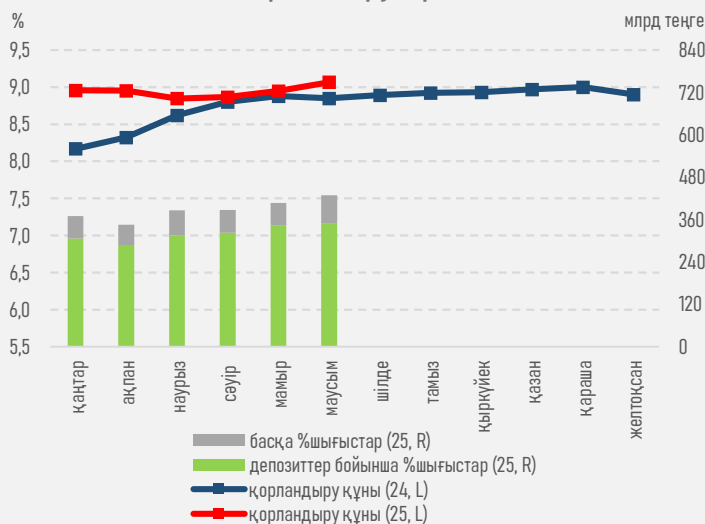

Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

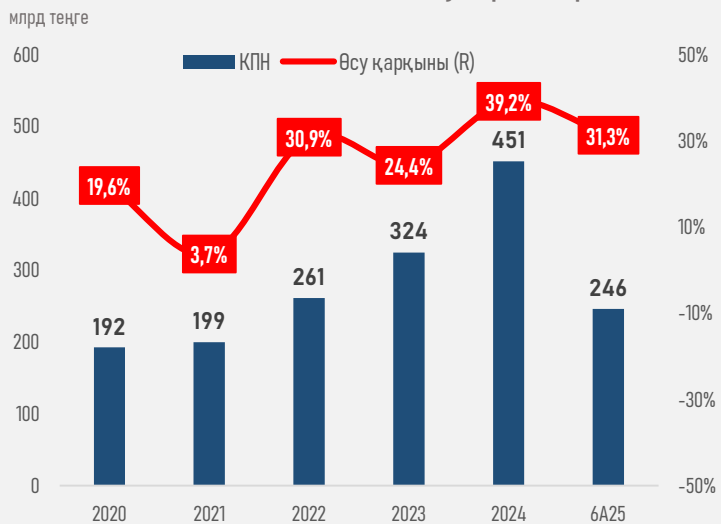

Қорландыру және салықтар *

Қорландыру құны¹

ЕДБ-ден КТС бойынша аударымдар

¹ Қорландыру құны-сыйақы төлеуге байланысты пайыздық шығыстар / міндеттемелер.

* Деректер көзі: ҚРҰБ, СЖРА ҰСБ, БҚБ

Резюме

2025 жылдың бірінші жартыжылдығында банк секторы бизнесті де, халықты да белсенді кредиттеуге сүйене отырып, тұрақты өсу серпінін көрсетті. Бұл ретте банктердің несиелік портфельдері жиынтық активтерге қатысты озық қарқынмен өсті, бұл негізгі бизнеске назар аударуды көрсетіп отыр. Бұл ретте портфельдің басқарылатын сапасы сақталды, бұл банктерге пайыздық кірістердің жоғары деңгейін ұстап тұруға және пайданы арттыруға мүмкіндік берді.

Сектордың қаржылық нәтижелері көбінесе пайыздық кірістердің жалпы құрылымындағы несиелік портфельдің пайыздық үлесінің ұлғаюымен анықталды, бұл банктердің міндеттемелердің қымбаттауы кезінде де кірістілікті сақтау қабілетін көрсетеді. Рентабельділік капиталдың нығаюымен қатар жүрді, бұл несиелік қызметті қаржыландыруға қосымша мүмкіндіктер туғызды.

2 жартыжылдықта несиелеудің оң динамикасы сақталады деп күтілуде, дегенмен оның қарқыны қалыпты болуы мүмкін. Кредиттеу динамикасына факторлар кешені тежеуші әсер етеді. Олардың қатарында қыркүйек айынан бастап ЕДБ қорландыру шығындарын арттыратын ең төменгі резервтер бойынша жаңа талаптардың күшіне енуі бар. Макропруденциалдық саясатты қатаңдату жеке сегменттердің өсу мүмкіндіктерін шектейді. Ұлттық валюта бағамының құбылмалылығын күшейту бизнес пен халық үшін шығыстар мен инвестициялық шешімдерді жоспарлауды қиындатады, болашақ ақша ағындарын бағалаудағы белгісіздікті арттырады. Салық жүктемесінің өсуі капиталдандыру қарқынын бәсеңдетеді және несиелік портфельінің кеңею әлеуетін тежейді. Осы факторлардың жиынтық әсері кредиттік белсенділік қарқынын бәсеңдетуге және мемлекеттік деңгейде кемінде 20% белгіленген кредиттеуді ұлғайту жөніндегі нысаналы бағдарларға қол жеткізуге қауіп төндіруге қабілетті.